

ПРОГНОЗ фітосанітарного стану та рекомендації щодо захисту основних сільськогосподарських рослин у господарствах Чернівецької області у травні 2026 року

Метеорологічні умови квітня значною мірою вплинули не лише на ріст рослин, але і на життєдіяльність шкідливих організмів. Холодна, волога, вітряна, з ранковими заморозками погода спричинила тижневе відставання в розвитку сільськогосподарських культур та стримала шкідливість фітофагів.

Зернові культури

В травні хлібні клопи продовжуватимуть заселяти посіви озимих та ярих

зернових, розпочнеться їх яйцекладка.

Пошкодження озимих спостерігатимуться в період виходу в трубку, ярих – в період кущіння. В результаті проколювання та введення в рослину токсичних ферментів, спостерігатиметься загибель пошкодженого стебла. Звертаємо Вашу увагу на поступове збільшення на території області чисельності найнебезпечнішого

хлібного клопа - шкідлива черепашка, який раніше зустрічався в одиничних екземплярах і господарського значення не мав. За своєчасного випадання дощів і високій агротехніці шкода від клопів може бути в значній мірі ослаблена.

Посіви захищають після повного переселення перезимуваних клопів в посіви у випадку перевищення ЕПШ (2-4 і більше екз. на кв.м) під час виходу озимих зернових культур в трубку.

Злакові мухи (шведська) та хлібні блішки (переважно смугаста) слабо пошкоджуватимуть озимину та ярину, а також сходи кукурудзи. Значної шкоди не завдаватимуть. Захисні заходи проти блішок будуть доцільними лише за надпорогової їх чисельності (ЕПШ – 30-50 екз. на кв.м).

В травні хлібні п'явиці (червоногруда та синя) відкладатимуть яйця, спостерігатиметься відродження личинок. В разі утворення вогнищ підвищеної

чисельності і шкідливості личинок, захисні заходи проводять осередково в місцях надпорогового (ЕПШ – 150-200 і більше личинок на кв.м) скупчення шкідника.

Злакові попелиці, які розпочали заселення посівів озимих культур,

та пшеничний трипс масово розмножуватимуться за теплої вологої погоди, яка сприятиме їх підвищеній шкідливості спочатку в озимині, пізніше – в ярині. Ці шкідники особливо небезпечні тим, що є переносниками вірусних та мікоплазмозних хвороб зернових культур.

В разі випадання дощів та відносного температурного режиму (t° повітря 16-25 $^{\circ}$ C), рясних рос, передусім в загущених посівах з високим рівнем азотного удобрення, на посівах зернових розвиватимуться борошниста роса та септоріоз, на більш посушливому сході області – бура листкова іржа. За даних агрометеорологічних умов на озимому та ярому ячмені значного поширення набуде гельмінтоспоріоз. Повсюди, в разі несвоєчасного захисту рослин,

існує загроза масового ураження рослин хворобами.

Під час виходу в трубку за умов достатнього зволоження і досягнення критичного початкового рівня ураження однією (з комплексу) хворобою проводять обприскування посівів дозволеними до використання фунгіцидами. Оздоровлення рослин від супутніх хвороб забезпечуватиметься спектром захисної дії препаратів.

Со́я

Сім'ядолям та першій парі справжніх листків поодинокі шкодитимуть бульбочкові довгоносики, клопи (щитники, сліпняки), попелиці.

Враховуючи результати фітоекспертизи насіння сої, за умов посіву не протруєним від хвороб насінням та за

теплої, помірно вологої погоди, розвиватиметься альтернаріоз та аскохітоз, за умов прохолодної погоди – сім'ядольний бактеріоз, пероноспороз, церкоспороз. Під час проростання насіння за низьких температур та помірного зволоження у післясходовий період рослини сої хворітимуть фузаріозною, іншими кореневими гнилями.

Посів протруєним кондиційним насінням зі схожістю не нижче ніж 90%, дотримання сівозміни, а також розпушування ґрунтової кірки і знищення сходів бур'янів досходовим боронуванням і післясходовими культиваціями обмежуватимуть поширення і розвиток хвороб.

Захисні обробки у фазу 2-6 листочків культури проводять лише при перевищенні ЕПШ: бульбочкові довгоносики – 8-15 жуків на кв.м, люцерновий клоп – 2-5 екз. на рослину, попелиці – 250-300 екз. на 10 п.с. дозволеними до застосування інсектицидами. Насіннєві посіви обробляють відразу після виявлення сисних шкідників для запобігання поширення вірусної інфекції. Рослини, що дифузно уражені пероноспорозом, церкоспорозом, з насіннєвих посівів видаляють.

Озимий ріпак

У посівах озимого ріпаку найшкідливішим буде ріпаковий квіткоїд, прихованохоботники (стебловий та насіннєвий), осередково – оленка волохата, яка перелітатиме після закінчення цвітіння з яблуневих садів. Листкоїд, хрестоцвіті клопи, попелиця, стручкова галиця, білани та листогризучі совки наноситимуть шкоду поодиноким рослинам.

Оскільки квітки ріпаку є джерелом нектару для бджіл та інших корисних видів, відповідно до ЗУ «Про бджільництво» забороняється застосовувати засоби захисту рослин, та здійснювати будь-які роботи, що можуть призвести до фізичного знищення бджіл під час медозбору.

Помірно тепла дощова погода сприятиме поширенню на посівах ріпаку пероноспорозу, альтернаріозу, фомозу, білої та сірої гнилей, інших захворювань. Оздоровлюють посіви за появи ознак хвороб дозволеними до використання фунгіцидами.

Соняшник

Сходи соняшнику пошкоджуватимуть дротяники та несправжні дротяники, шкідливість яких залежатиме від наявної чисельності в ґрунті. В центрі та на сході області – сірий буряковий довгоносик та мідляк піщаний (ЕПШ понад 2 екз. на кв.м), проти яких ефективні суміші фосфорорганічних і піретроїдних препаратів у половинних нормах витрат.

Для покращення фізіологічного стану рослин рекомендується знищення ґрунтової кірки та бур'янів. Розпушування верхнього шару ґрунту за його ущільнення досягається суцільним боронуванням посівів на 3-4 день після сівби та боронуванням за появи 2-3 пар листків поперек або по діагоналі поля.

Картопля

Колорадський жук, взимку якого загинуло 5 %, навесні на картоплянищах нараховується в середньому 2,3, максимально – 5 екз. на кв.м. У травні жуки виходитимуть з ґрунту і заселятимуть сходи картоплі, інших пасльонових культур. Фітофаги паруватимуться та відкладатимуть яйця.

Наприкінці місяця, за оптимальних температур в межах 22-25°C і відносної вологості повітря 70-75 % очікується виплодження та шкідливість личинок.

Захищають сходи картоплі в разі заселення жуком 10% рослин. Проти личинок обприскують посіви за масової появи їх першого-другого віків та чисельності 10-20 екз. на кожній з 8-10 заселених рослин.

Яблуневі насадження

У травні відбуватиметься заляльковування гусениць яблуневої плодожерки – найпоширенішого шкідника яблуні, який має найбільше економічне значення. Холодна та вітряна погода затримує розвиток шкідника.

Початок льоту метеликів очікується в середині травня за суми ефективних температур (вище 10°C) 90-110°C, масовий літ – за 150-170°C. Відкладання яєць фітофагом спостерігатиметься за відсутності опадів і вітру та температури повітря понад 16°C у вечірні години.

Щоб вчасно та ефективно захистити насадження, необхідно виставити на початку травня феромонні пастки, на які відловлюватимуться самці фітофага. В сонячну тиху погоду за температури не нижче 16°C активізуються плодові пильщики, які відкладатимуть яйця в чашечки квіток. Згодом личинки пошкоджуватимуть зав'язь, виїдаючи насінневу камеру.

Варто врахувати, що розтягнутий період цвітіння сприяє розвитку та збільшенню чисельності пильщика.

У плодкових насадженнях у травні продовжуватимуть розвиток і завдаватимуть шкоди листкам, квіткам і зав'язі плодових дерев садові довгоносики: сірий бруньковий, яблуневий квіткоїд, осередково букарка та казарка. Личинки

яблуневого квіткоїда заляльковуватимуться, а в період опадання зайвої зав'язі масово з'являтимуться молоді жуки, які прогризатимуть в нерозкритих бутонах дірки і виходитимуть назовні.

У період утворення зав'язі яблуні живитимуться гусениці розанової та інших видів листокруток.

Повсюди молоді листки та пагони заселятимуть та пошкоджуватимуть сисні шкідники (кліщі, попелиці та медяниці). Інтенсивність розмноження залежатиме від погодних умов та ефективності проведених захисних заходів.

В незахищених насадженнях спостерігатиметься шкідливість гусениць

яблуневої молі, а також личинок щитівок і несправжніх щитівок.

Незважаючи на періодичне зниження температурного режиму в зимовий період, міцелій борошнистої роси успішно перезимував в уражених бруньках і розвивається на листках

верхівкових розеток у вигляді білого нальоту. Подальшому розвитку сприятиме жарка та волога погода.

За холодної затяжної весни склалися сприятливі умови для масового ураження листя паршею. Збудник розвиватиметься за наявності крапельної вологи і температури повітря 18-20°C. Розвитку й поширенню моніліального опіку сприятимуть прохолодна (t 12-16°C) дощова погода, тумани в період цвітіння.

Відразу після закінчення цвітіння (коли опаде 75 % пелюсток) зерняткові сади проти попелиць, яблуневої молі, п'ядунів, інших шкідників обприскують дозволеними до використання інсектицидами з додаванням проти парші, борошнистої роси та інших хвороб фунгіцидів.

При відлові феромонною пасткою за 7 днів спостережень 5 метеликів яблуневої плодожерки, на початку відкладання ними яєць зерняткові насадження обробляють інсектицидами з додаванням проти парші або борошнистої роси відповідних фунгіцидів.

Головне управління Держпродспоживслужби в Чернівецькій області нагадує, що Державний реєстр пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні розміщений на сайті Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України (посилання - <http://surl.li/iiada>).

При роботі із засобами захисту рослин слід дотримуватися діючих Державних санітарних правил «Транспортування, зберігання та застосування пестицидів у народному господарстві» ДСП 8.8.1.2.001-98, регламентів застосування препаратів та правил техніки безпеки.